

personaliter propter absentiam sui być ku ekspedycyi nie mogą, tedy ie wolne czyniemy; iednak **personas idoneas liberas** stawić ku odprowadzaniu tej służby mają, wedle możności swej. **Contra vero internum hostem**, gdyż posłowie ziemscy Nam z radami postępek, któryby był wedle praw koronnych, przeciwko nim i każdemu z osobna zlecili, tedy któryby się pokazał rebellis, a za dekretem Naszym był **perduellis patriae** deklarowan, exekwucya przeciwko niemu ma być wedle praw koronnych, to iest starosta miejsca każdego ma ruszyć ziemię przeciwko każdemu takiemu i onego skarać wedle dekretu Naszego. A gdzieby był adeo fortis, tedy viciniore capitaneatus, a nakoniec i wojewodztwa też viciniore ruszyć się mają, tyle ileby potrzeba ich okazowała. A nad takim każdym exekwucyją uczynić, za obwieszczeniem Naszym.

Działo się na Zamku Krakowskim, na sejmie walnym koronacyi Naszej, trzydziestego dnia Maia, roku Bożego tysięcznego pięćsetnego siedmdziesiątego szóstego, królowania Naszego roku pierwszego.

IX. LITTERAE PRIMARUM RESTIUM AD INCOLAS PALATINATUS LANCICIENSIS A STEPHANO REGE DATAE [13 LIPCA 1576 R.]

Stefan z Bożej łaski Krol Polski, Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflantskie i Siedmigródzkie.

Wszem w obec i każdemu z osobna, stanu i dostojenstwa wszelakiego, ludziom w Województwie Łęczyckim mieszkającym, do których iedno wiadomości pisanie to Nasze dojdzie, uprzejmie i wiernie Nam miłym, łaska Nasza Królewska. Uprzejmie i wiernie Nam mili! Mamy pewną sprawę, iż niektórzy ludzie w pruskich miastach niektórych do posłuszeństwa Naszego przyjść nie chcą, ani się poddanymi Naszymi ozywają, ale też i co innego przeciw Nam i Koronie myślą, posły cudzoziemskie i ludzie przyjmując i taką obronę i ratunki przedsięwzięciu i postępkom swym czyniąc i inne za sobą ciągnąc, że ieśli się temu prędko a wczas nie zabieży, może to być z niemalem niebezpieczeństwem i zatrudnieniem Naszym i Koronnym. Przeto nie chcąc, aby to na Nas w tej mierze schodzić miało, umyśliłiśmy Osobą Naszą nie mieszkając iachać do Malborka. A iżeśmy umyślili iachać i pewnie poiedziemy, przeto uprzejmości i wierności waszych żądamy i napominamy, abyście ku każdej potrzebie byli gotowi, a do Nas, kiedy drugim listem Naszym obwieszczeni będziecie, żebyście nie mieszkając do Malborku albo na inne miejsce, które oznaimiemy, przyiechali, i do tego się wespół z Nami innemi mieli, co się naonczas najlepszego Nam i Rzeczypospolitej wszej zdać będzie. Uczynicie to uprzejmości i wierności wasze nie z powinności albo rozkazania Naszego, bo my wolnościom żadnego derogować nie chcemy, i aby to i na potem **in sequelam** nie szło, tym pisanem Naszym każdemu opatruiemy; ale co uczynicie, to uczynicie z dobrej woli swej i z chęci a miłości Rzeczypospolitej w tak wielkiej i pilnej potrzebie. Co My uprzejmościom i wiernościom waszym i każdemu z osobna łaską i życzliwością Naszą, gdy się okazyja i czas podawać będzie, nagradzać i zadziaływać będziemy. Dan z Lubothynia 13 die Julii, roku Bożego MDLXXVI [13 VII], królowania Naszego roku pierwszego. **Stephanus Rex subscripsit.**

X. [STEPHANI REGIS DECRETUM, QUO DECLARATUR IUDAEI FALSA PREMI SUSPICIONE DE NECATIS CHRISTIANORUM PUERIS, VARSAVIAE, 5 LIPCA 1576 R.]

Stephanus etc. Significamus etc., quod cum ad Nos auresque Nostras res atque causae antehac fortasse Nobis inauditae, ita magnopere mirandae de occidendis Christianorum per ludaeos pueris, et potissimum nunc sublato necatoque in terra Gostinensi cuiusdam nobilis dicti Studzienski puero pervenissent, eiusque facinoris ludaei non insimularentur modo, sed accusarentur etiam, res Nobis dignam visam esse, cuius veritatem adamussim diligenterque investigaremus et perquireremus, atque eo etiam diligentius, quod accusationem hanc de furto abstrahendis ac necandis per ludaeos pueris deque divinissimi sacramenti per eosdem emp-

tionem non recens neque nunc primum natam esse, sed iam pridem in vulgo iactari, ut multas eo nomine excitationes se saepius tragoedias, ex multorum relatione didicissemus; itaque cum nobiles praedicti publice apud Nos hoc nomine de Iudaeis quererentur, puerumque mortuum commonstrarent, diligentem eius rei inquisitionem esse volebamus. Id vero cum ab officialibus nostris summa cura fieret adessentque Iudaei, ac res utrinque probationibus et documentis examinaretur, compertum est, non modo nullam eius facinoris penes Iudaeos culpam esse, sed ne suspicionem quidem, immo ipsos nobiles cum viderent, vanam se opinionem secutos esse, nullumque facti huius crimen in Iudaeis conspicerent, non expectata sententia Nostra discessisse. Quo posteaquam factum esset, Iudaei, qui satis superque suam hac in re comprobarent innocentiam, graviter apud Nos demum conquesti sunt, quod hoc nomine ob vulgi scilicet quandam de illis opinionem, quasi sanguine christiano opus habeant puerosque Christianos conquerant et enecent, et quasi divinissimum sacramentum expetant emanque a christianis, et ex illo sanguinem humanum eliciant, non solum plurimas perferant molestias, sed multi ex illis vitae etiam periculum adierint, tormenta et cruciatus pertulerint, turpi etiam morte perierint, quam vero iniuste et praeter meritum antecessorum Nostrorum decretis atque privilegiis commonstrarunt, tandemque diligenter ac submisce Nobis per quosdam consiliarios Nostros supplicarunt, ut aliquando modum et rationem aliquam iniremus, quomodo calumniarum, molestiarum iniuriarumque, quas ob id patiuntur, finis tandem aliquis reperiri. Quibus supplicationibus Nos permoti, volentesque viam eiusmodi calumniis praeccludere ac causam turbarum et carnificinae, quam saepius Iudaei immerito ob id subibant, amputare, de certa Nostra scientia de consilioque senatorum Nostrorum statuimus, ne amplius quisdam Iudaeis in Regno et dominiis Nostris consistentibus, illegitime furtum atque necem puerorum Christianorum emptionemque divinissimi sacramenti, cum ab utroque horum alieni fuerint, imputare, eosque harum rerum insimulare, vel apud iudicem seu magistratum quemvis accusare audeat et praesumat; re enim ipsa ostenderunt, quae de illis hoc nomine confecta sunt, ut plerumque res fuisse veritati contrarias, neque illos vel sanguine opus habuisse, vel sacramentum divinissimum expetivisse. Quare quicumque id ausus fuerit, cuius-cunque sit ille conditionis, quod inde multae turbae nascantur atque proveniant, eum propterea severe punire volumus. Hoc est, qui insimulaverit earum rerum Iudaeos, is puniri debet ut calumniator; qui vero accusaverit apud iudicem atque capitalem actionem ob id Iudaeo intenterit, is poena talionis, hoc est capitis puniri debet. Quod Nostrum decretum ad notitiam omnium et singulorum, quorum id interest, maxime vero palatinorum, castellanorum, capitaneorum et eorum loca tenentium ac quorumvis magistratuum, proconsulum consulumque deductum esse volumus, mandantes, ut in omnibus iuxta illud sese gerant et conservent, ceterisque ad notitiam deducant secusque pro gratia Nostra ne fecerint, In cuius etc. Datum Varsaviae die quinta mensis Iulii anno 1576. Stephanus Rex subscripsit.